

A postai távközlés jövőképe a Matáv-privatizáció tükrében

Beszélgetés Bölcskei Imrével, a Közlekedési, Hírközlési
és Vízügyi Minisztérium helyettes államtitkárával

Bölcskei Imre, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium helyettes államtitkára. Szakterülete a távközlés, így azután nem véletlen, hogy minden olyan eseményen jelen van, mely ezzel a területtel foglalkozik. De valahogy mindig másod- vagy harmadhegedűsként. Ötvenéves múlt, s a szűz jegyében született...

— Bölcskei úr! Nem zárja alkalmanként, hogy az elmúlt hetek ünnepi eseményein, mely a Matáv privatizációját érintették, ön majd minden esetben csak az asztal szélén foglalt helyet, holott úgy tudom, nem kis szerepe volt a megvalósulásban? Nem bosszantja ez Önt?

— Különösebben nem. Nekem az a dolgom, hogy előkészítsem, majd kimunkáljam a dolgokat. Az teljesen természetes, hogy az első ember a miniszter, aki különben nagyon cáltudatos egyéniség.

— Aki rádásul — kártyás nyelven szólva — nyíró lapot húzott Matáv-ügyben...

— Ez nem vitás, de ehhez az kellett, hogy nagyon erősen figyeljen ezekre a feladatokra. S itt nem véletlenül mondtam feladatokat, mert ne feledkezzen el az útkoncessziókról és a GSM-ről sem. Ilyen esetekben az előkészítésben a miniszter közvetlenül igen ritkán működik közre. Ö stratégiai kérdésekben dönt, és pontot tesz az ügy végére egy szerződés aláírásával, melyet az aláírás szintjéig a minisztérium munkatársai dolgoznak ki a szakmai államtitkárok vezetésével. Bár az ön által kezelt esetben több szerepet vállalt...

— Mondhatom azt — bármily csúnya kifejezés —, alaposan ráhajtott a témára?

— Igen, és hála istennek, sikerült is.

— Ne haragudjon, de volna egy talán csöppet sem idevaló kérdésem. Szokott ön úgy istenigazában begurulni?

— Nem jellemző, bár előfordult már...

— Köszönöm, s akkor most térjünk a Matáv-ra. Ön szerint reális az az ígéret, mely szerint 1997-re Magyarország ott fog tartani, hogy minden igénylő két héten, egy hónapon belül telefont fog kapni?

— Ezt 1997-re sem fogjuk elérni, legfeljebb azt, hogy az igénylők 90 százaléka 1996 végére fél éven belül telefont kap. Ezen belül előfordulhat a kéthetes megvalósulás is, de a fél éves is. Szerintem ez a jelenlegi körülményekhez képest igen nagy eredmény, a mai hatvagy nyolcéves átfutáshoz képest. A fél éves teljesítéshez elsősorban az kell, hogy kiépüljön az országos hálózat. Ne felejtse el, hogy teljesen más viszonyok vannak egy kisvárosban, egy kertvárosban, vagy egy lakótelepi, eleve „bekábele-

zett” házban. Ha mindez egyensúlyba kerül, valóban jöhet az egy hét, két hét.

— Tudja, nekem erről egy régi, hivatalos Matáv-nyilatkozat jut eszembe, mely már 1994-re ígérte a Kánaánt.

— Irreális volt. De okos stratégiával sok mindent el lehet érni. Itt most arra gondolok, amit a németek a volt NDK-ban csináltak, nevezetesen azt, hogy rádiós eszközökkel „letakarták” azokat a területeket, ahol nem épült vezetékes hálózat. Ez nálunk is járható út lenne.

— Tartok tőle, hogy az igénylő részéről elapós plusz pénzről fordítással.

— Téved. Pénzben ugyanolyan árú a szolgáltatás, mintha vezetéken történne, ez egy áthidaló rádiós megoldás, természetesen nem több százezer vonalra, hanem „csak” több tízezer vonalra értendő. Ehhez Magyarországon a megfelelő frekvenciasáv rendelkezésre áll. Összegezve a Kánaán reális eljövetele 1997—1998.

— Elég távoli ügy 1994-ben...

— De világosan látható, megfelelő és teljesíthető feladat, ami az elmúlt évekhez képest óriási ugrás.

— Pillanatig sem vitatom, de ehhez egy jókora balhésozogat is tartozik. Manapság nem lehet kinyitni egy újságot, hogy az ember ne olvasson „Matáv és környéke” című írást. Egyáltalán ki a Matáv vezérigazgatója? Szerintem Horváth Pál sem tudja. Kérdezhetem önt erről?

— Nem feltétlenül a legjobb helyen kérdezi. A minisztérium nem munkáltatója Horváth Pál vezérigazgatónak. Elsődleges illetékes az ÁV Rt., illetve az igazgatóság. Én nem tudom, az ÁV Rt. hogy kommunikál Horváth Pállal.

— Szerintem sehogy...

— Mindenesetre összeállították az igazgatóságot, s ebben az ő neve nem szerepelt — ez tény —, s az is, hogy a menedzserszerződésekkel kapcsolatban az Rt. vizsgálatot kezdeményezett, s amíg ez nem zárul le, addig a helyzet bizonytalan.

— Sok mesét hallani, ez tagadhatatlan. De azt is, hogy a korábban távozott Krupanics úr akkori 6-9-11(?) milliós végkielégítése szegényházi kosárpénz volt a mostani összegekhez képest.

— Nem ismerem a szerződéseket, ismétlem, semmi közünk hozzá. A mi dolgunk az ellátási

felelősség, s nem a Matáv belső működésének szabályozása. A minisztérium az államigazgatási munkamegosztás keretében a postának, a MÁV-nak és a Volán személyszállításának a tulajdonosa, a többi terület nem hozzánk tartozik.

— Némi információval azért csak rendelkeznek?

— A felügyelőbizottságban jelen vagyunk, de a bizottság vezetőit titoktartás kötelezi, s ez az esetleges felénk áramló információkra is vonatkozik.

— Lehet akkor, hogy ön, az újságíró többet tudok?

— Elképzelhető. Annál inkább, mert sokszor mi is a lapokból tudunk meg dolgokat, de azért szeretném hozzátenni, hogy ezek az információk sokszor inkább feltételezések, mint tények.

— Akkor engedje meg, hogy megkérdézzem: mi a véleménye arról, hogy a Matáv közel 100 vezető személyisége — szakembere — távozik a cégtől. Távozik? — Vagy...?

— Nehezen tudom elképzelni.

— Az új tulajdonos megteheti ezt a lépést...

— Ezek sajtóhírek, s nem számolnak azzal, hogy az úgynevezett új tulajdonos csak 30,2 százalékos tulajdonnal rendelkezik, s nem hinném, hogy részről ésszerű lenne egy teljes vezetőgárdát — hazai szakembereket — lecserélni. Ez...

— Örültség lenne...

— Nem történt tulajdonosváltás! Csak változtak a tulajdonosi arányok. Idáig az ÁV Rt. közel 100 százalékos birtokolta a Matávot, ebből most 30,2 százalék került át más kézbe. Hogy az új tulajdonosoknak ezután milyen beleszólási jogai lesznek a vezetésbe, kötött szabályok rögzítik. Elképzelhetetlen — ismétlem —, hogy egy tömeges vezetőcserét alkalmaznának, az felérne egy lefejezéssel, ami senkinek sem lehet érdeke.

— Sajnos tudnék egy-két ezzel ellentétes példát mondani, igaz nem az ön minisztériumának példából...

— Maradjunk az ésszerűség szintjén. Túl drága lenne ide külföldi szakembereket hozni, akiknek sem helyismeretük, sem nyelvismeretük sincs. Az viszont nem vitás, hogy a jelenlegi Matáv-gárdában van egy pár ember, aki a várható struktúrában alkalmas a jövőbeni feladatainak ellátására — ezeket nyilván lecseréljük —, de 2-3-10 embert érthet csak.

— Azt hiszem, közel járok az igazsághoz, ha azt gondolom, ez elsősorban menedzser típusú vezetők belépésére vonatkozik, és semmiképpen sem távközlési szakemberekre. Puskás Tivadar hazájában ez mulatságos is lenne. Bár a fene

tudja, erre lehet-e hivatkozni napjainkban...

— Valóban így van, s az új felállásban — ezt tartalmazza a szerződés is — a pénzügyi, illetve műszaki vezető érkezik külföldről. Az összes többi magyar, beleértve a vezérigazgatót is.

— Aki pályázat útján nyerheti el ezt a posztot...

— Igen. Továbbmenve, az Operatív Comité (végrehajtási vagy ügyviteli bizottság-választmány) két magyar—két külföldi. Szóval, ezek lefektetett szabályok.

— Bölcskei úr! Engedje meg, hogy kicsit a szakszervezet oldaláról is kérdezzek. Nevezetesen azt, hogy ez nyilvánvaló, bizonyos fokú — és alsóbb szintet érintő — átszervezés, vajh hány ember munkáját teszik feleslegessé?

— Erre a Matávnak vannak adatai.

— De ön szerint lesz ilyen?

— Biztos, hogy lesz. De nem a foglalkoztatottság fog csökkenni az abszolút értéket figyelembe véve. A mennyiség nem, de a minőség biztosan változni fog mindenféle vonalon. Akár az üvegcséles kábeleket, akár kapcsolós vagy az átviteltechnikát vesszük. Természetesen ez egy többéves folyamat, s átképzésre igen jelentős összegeket fordítanak majd. Ezt különben ajánlatukban jelezték is.

— Gondolok a gépi technika fejlesztésére, például az árokászó gépekre is.

— Feltétlenül, hiszen ez a technika igen magas gépi közreműködést igényel, de ugyanakkor a városokban elengedhetetlen a kézi munkaerő.

— Ahol szép rendesen átvágnak kábeleket, a rossz és hiányos dokumentáció miatt.

— Pontosan így van. Egy-egy árokásás ma például Budapest belvárosában olyan, mint egy régészeti feltárás.

— A baj csak az, hogy nem ez a funkciója...

— Természetesen nem, de már arra is volt példa, hogy kábelfektetésekor régészeti leletet találtak.

— Mi már ilyen ország vagyunk, hogy romokban vagy romokra építkezünk... Bölcskei úr! Végezetül elmondhatjuk azt, hogy 1997—1998-ra ezzel a hatalmas és nagy ugrással elérjük az európai középmezőnyt?

— Én inkább azt mondanám, hogy egy elfogadható európai szintre érkezünk. A mai nyugat-európai középmezőnyt Hollandia jelenti.

— Akkor van miért „bicikliznünk”... Köszönöm a beszélgetést!

Veégh Ádám

Újévi köszöntő

Írta: Schamschula György,
közlekedési, hírközlési és vízügyi
miniszter

Kedves munkatársaim!

Ismét koccinthatunk egy új esztendőre, arra, hogy gazdasági-társadalmi életünket 1993-ban is a kiegyensúlyozottság jellemezte.

Am az új esztendőt nem köszönhetjük méltón anélkül, hogy a poharak emelésekor ne emlékezzünk legalább egy pillanatra Antal Józsefre. Ő volt az a politikus, az az államférfi, aki térségünk bizonytalansága ellenére képes volt elérni, hogy a polgári demokrácia alapintézményei három év alatt kiépüljenek országunkban, megteremtve hazánk stabilitását.

Nemzetgazdaságunk fellendülésének, életminőségünk javításának nélkülözhetetlen eleme a korszerű infrastruktúra, ezen belül az úthálózat megteremtése. A modern termelés, kereskedelem, a minőségi szolgáltatás akárcsak az idegenforgalom, egyaránt európai színvonalú közlekedési feltételeket kívánnak.

A közutak fejlesztését célzó munkálataink mind arra irányulnak, hogy Magyarország integrálódjék a kontinens úthálózatába, infrastruktúrájába. Kiemelt fontosságúak azok a nemzetközi tranzitvonalak, amelyek Európa különböző régiói között teremtik meg a kapcsolatot. Ennek jegyében kezdődött el 1993 októberében az M1-es autópálya Győr és az országhatár, valamint az M15-ös autópálya Mosonmagyaróvár és az országhatár közötti szakaszának koncesszióban történő megépítése. Kelet- és Közép-Európában ez az első ilyen vállalkozás, amely egyben a magyar koncessziós autópálya-építési program kezdetét is jelentette.

Az országos jelentőségű úthálózat fejlesztése mellett azonban 1993-ban majd félezer településen épülhet ki kerékpárút, járda, csomópont vagy híd az útalap támogatásával.

A Magyarországon áthaladó forgalom az utóbbi években nagymértékben megnövekedett. Mindez azonban a lakosságra kezdett már elviselhetetlenné válni. A problémák megoldása érdekében megkezdődött a határmenti településeket elkerülő útszakaszok kiépítése. Ezek közül kettő — *Tompánál és Rábafüzesnél* — már elkészült.

Soha ennyi út nem épült hazánkban, mint az utóbbi években. Ezzel párhuzamosan azonban létkérdés a környezetbarát közlekedés elterjesztése, amivel összefügg a magyar vasúthálózat korszerűsítése. A fejlesztési program keretében 1993-ban megkezdődött a MÁV hat, összesen 573 km hosszúságú vonalának villamosítása.

Sokat beszélünk az elmúlt időszakban arról, hogy korszerű távközlési rendszer nélkül gazdaságunk nem erősödhet meg. A cél elérése érdekében megteremtettük a mobil digitális rádiótelefon(GSM)-szolgáltatás feltételeit. Az *esztendő jelentős eseménye volt a Magyar Távközlési Részvénytársaság privatizációja*. Ennek köszönhetően 1997-re az országban általában két héten, de legfeljebb egy éven belül telefonvonalhoz jut az igénylő.

Az elmaradott területek felzárkózását segíti, hogy a helyi távbeszélő-szolgáltatás végzésére, a privatizációval azonos feltétel- és célrendszerrel írjuk ki a koncessziós pályázatot. Az így kiépülő távközlési rendszer szilárd alapja lehet piacgazdaságunknak, és hozzájárulhat ahhoz, hogy Magyarország Közép-Kelet-Európa regionális központjává válhasson.

Amikor fejlett infrastruktúráról beszélünk, felvetődik a falvak egészséges ivóvízzel való ellátásának kérdése is. Az 1993. évi céltámogatási rendszerben első helyen szerepel az ellátatlan települések vízellátási problémáinak megoldása. A felmerülő igények kielégítésével várhatóan 1994 végére elérjük az európai országok ellátottságának színvonalát. De miközben ennek a programnak eredményeit hangsúlyozzuk, nem feledkezhetünk meg arról, hogy a csatornázás, a szennyvizkezelés hiánya milyen veszélyeket rejt magában. A KHMV feladata és törekvése, hogy az ország kommunális rendszere is európai szintre fejlődjön. Ennek érdekében világbanki programmal bővítjük az önkormányzatok lehetőségeit.

Kedves kollégák!

A közlekedési, hírközlési és vízügyi tárca általában nagy értékű projekteket készít elő, amelyek megvalósítása gyakran több évet igényel. Folyamatban levő programjaink jó ütemben haladnak, ezért bizakodva tekintek az új esztendő elé.

A jelenlegi világrecesszió viszonyai között nem könnyű feladat talpon maradni, sőt: fejlődni. De mert ez a modernizáció a feltétele annak, hogy a gazdaság kilendüljön a holtpontról, vállalnunk kell az ezzel járó terheket.

E gondolatok jegyében kívánok mindannyiunknak sikerben gazdag, boldog új esztendőt.

Matáv — Privát...?

A szerződés aláírása

A Magyar Távközlési Vállalat részvényeire kiírt privatizációs pályázatra 1993. november 5-ig négy értékelhető pályázat érkezett. 1993. december 19-én dr. Schamschula György közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter, valamint dr. Szabó Tamás, a privatizációért felelős tárca nélküli miniszter bejelentette: a Matáv Rt. privatizációs tenderének győztese a Deutsche Bundespost és az Ameritech International Inc. alkotta Magyar Com konzorcium.

A Magyar Com konzorcium 875 millió USD, megközelítőleg 88 milliárd forint ellenében megszerezte a Matáv részvényeinek 30 százalékát, s ezzel együtt koncessziós megállapodás biztosítja számára a jogot távbeszélő-szolgáltatás nyújtására Magyarországon.

Dr. Schamschula György kijelentette, hogy az esemény rendkívüli sikert jelent Magyarország számára. A végső eredmény nyilvános, nyílt, áttekinthető tenderfolyamat eredménye — ezt mind a résztvevők kiváló szakmai háttere, mind a felkínált rendkívüli érték tükrözi. Magyarország sokkal többhöz jut, mint az az összeg, ami a Matávot és a költségvetést gazdagítja. A Magyar Com Magyarország számára egy tökeerős, technológiailag fejlett és együttműködésre kész partnert jelent; ezt már a versenyre benyújtott pályázat minősége is fémjelzi.

A miniszter azt is elmondta: a koncessziós megállapodás megköveteli, hogy a Matáv eleget tegyen a gyors fejlesztési követelményeknek mind a telefonvonalak számának növelésében, mind a szolgáltatás minőségének javításában, s egyben azt is lehetővé tegye, hogy Magyarország nemzetközi távközlési csomóponttá váljék, s a megállapodás egyúttal kötelezi a Matávot magyar termékek és szolgáltatások felhasználására.

A koncessziós szerződés 25 évre biztosítja a győztes számára a telefonszolgáltatás jogát a belföldi (távolsági) és a nemzetközi közcélú távbeszélő-szolgáltatásokra, valamint

Magyarországon 29 primer körzetben a helyi távbeszélő-szolgáltatások nyújtására. A szerződéskötéstől számított első nyolc évben a Matáv kizárólagos jogokat élvez e szolgáltatásokban és kötelezi magát az előírt 15,5 százalékos éves fejlesztési ütemre. A szerződésben arra is kötelezi magát, hogy 1997-tel kezdődően hat hónapon belül az

A Matáv privatizációs bevétele nemzetközi szinten is kedvező, és értékben felülmúlja a közelmúlt privatizációs tranzakcióit. Az egy vonalra eső kimutatott érték 2,614 USD, amely jelentősen meghaladja a hasonló távközlési vállalatok legutóbbi három évben végrehajtott privatizációja során elért értéket.

A Matáv privatizációjának lebonyolításában a magyar

Szabó Iván pénzügyminiszter vajon mire gondol?

Területi távközlési igazgatók

igénylők legalább kilencven százaléka és egy éven belül lényegében minden várakozó telefonhoz jut.

Összehasonlítva a távközlésben a közelmúltban lezajlott külföldi privatizációs példakkal, a Matáv privatizációja egyedülálló abban az értelemben, hogy ez az első eset, amikor kisebbségi részvény-csomagot adtak el stratégiai befektetőnek, így módon fönntartva a magyar állam többségi tulajdonát, melyet az ÁV Rt.-n keresztül gyakorol. Emellett, amint dr. Szabó Tamás miniszter elmondotta: „Ez Közép-Kelet-Európa legelső távközlési privatizációja, s egyben a legnagyobb privatizációs tranzakció a térségben, jól példázva Magyarországnak a külföldi befektetőkre gyakorolt vonzerejét.”

V. Á.

Horvátországban jártunk

Ültek már önök meggyipros autóban úgy, hogy előtte s mögötte is rendőrautók lámpái világoltak? Gondolom, nem, s ami igaz, az igaz, ezidáig én sem. 1993. december 3-án viszont igen, de mielőtt arra gondolnának, hogy ezt megbilincselve tettem, alaposan tévednek.

Legfeljebb lebilincselve a technika csodálatos világa előtt, mert résztvevője voltam annak a küldöttségnek, mely a Budapest—Zágráb között kiépült optikai (fényvezető) kábel átadásán vett részt Nagykanizsán, majd Horvátországban tárgyalásokat folytatott. Na, nem én tárgyaltam, de az nem azért volt, mert a horvát nyelvben csak a nagybetűs szavakat ismerem. Amit értettem — s talán ez a lényeg —, egy midurka vastagságú kábelben olyan mennyiségű telefonbeszélgetés folytatható oda-vissza, hogy az elképesztő. Mindez fontos Magyarországnak, déli szomszédainknak pedig létérdek, mert a belháború miatt szabdalt országnak a Nyugattal való kapcsolattartást jelenti. Így aztán Ivica Mudrinic miniszter úr az avatás és az azt követő megbeszélés után jókedvűen válaszolt kérdéseimre.

— *Miniszter Úr! Ön idejövetelekkor olyan tempót diktált, hogy többször azt hittem, kitorjűk a nyakunkat. Ez a dinamizmus jellemző a horvát gazdaságra, s benne a távközlésre is?*

— Igen, teljes mértékben így van. Horvátországban minden gyors tempóban halad. Ön nagyon elcsodálkozna, ha látná: ilyen helyzetben is milyen gyors ütemben fejlődik a gazdaság, benne a telekommunikáció, a közlekedés. Mi azt szeretnénk, ha az országaink közötti együttműködés is ilyen ütemben fejlődne.

— *Így legyen — mondtam én, s máris berántottak az elején említett piros autóba, s irány a határ. Kicsit lassabban jöttünk, az igaz, de mint a riport is bizonyítja, célba, azaz haz értünk. A többi már az élen autózók gondja...*

— *veégh — a horvát tárgyaló küldöttség*

Nagykanizsa. „Mondja, Horváth úr, maga tudja, mi ez?”

A magyar és ...

Nyílt levél Kónya Lajosnak, a Magyar Posta Vállalat központi üzemi tanács elnökének

Megütközésünket váltotta ki a Magyar Posta Vállalat központi üzemi tanács véleménye, melyet Kónya Lajos elnök jegyzett aláírásával.

A hírlapkereskedelmi Rt.-k alapításáról kialakított központi üzemitanács-vélemény, megítélésünk szerint dominánsan a munkáltató, az alapító érdekeit jeleníti meg.

Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy a központi üzemi tanács véleményében a Budapesti Hírlapkereskedelmi Igazgatóság üzemi tanács—területi szakszervezeti bizottság véleményében megfogalmazottak semmilyen formában nem találhatók meg.

Gondolunk itt elsősorban arra, hogy az üzemi tanács—területi szakszervezeti bizottság véleményében egyértelműen megfogalmazódott: „elfogadhatatlan, hogy a megalkuló Rt. számára az alapító nem biztosítja nemhogy a működéshez szükséges ingatlantulajdont, de még a jóléti ingatlan kérdését is változtatlanul hagyja”.

A munka törvénykönyvből fakadóan az igazgatósági üzemi tanácsok és a Magyar Posta Vállalat központi üzemi tanácsa között semmilyen alá-fölé rendeltségi viszony nincs.

A fentiekből adódóan törvénysértőnek ítéljük azt, hogy a központi üzemi tanács véleményében a Budapesti Hírlapkereskedelmi Igazgatóság üzemi tanácsának véleménye nem jelenik meg.

Budapest, 1993. december 29.

Kutas Ferenc s. k.
Hirker ü.-elnök

Kónya Lajosnak, a központi üzemi tanács elnökének a felvetettekhez fűzött véleményét februári számunkban közöljük. Mert: hallgattasson meg a másik fél is ...

Üdvözlét Tokióból a magyar postásoknak

Tisztelt Mundruczó titkár úr!

Szeretnék őszinte köszönetet mondani azért a szívélyes vendéglátásért, amelyben küldöttségünket részesítették budapesti tartózkodásunk alatt. Nagy örömről szolgál az önökkel folytatott véleménycsere. Szívvel reméljük, hogy eredményes erőfeszítéseket tesznek azért, hogy szervezetüknek újabb lendületet és erőt adjanak.

Engedje meg, hogy megragadjam az alkalmat, és kellemes karácsonyt és boldog új évet kívánjak. Azt kívánom, hogy az új esztendő hozzon új reményeket önnek és szervezetének.

Szívélyes üdvözléttel:

Arata Natori
elnök

Japán Postai Dolgozók
Szakszervezete

— ZENTEI —

Kanto Területi Vezetősége

Nekünk is kellett a tanulóidő

Beszélgetés Vermes Péterrel, a Matáv Rt. központi üzemi tanácsának elnökével

Megoszlanak a vélemények az üzemi tanácsok működéséről. Nézzük, hogyan indult az új intézmény a Matáv Rt.-nél, milyen tapasztalatok vannak a sikeresen privatizált részvénytársaságnál, mire kell figyelni ahhoz, hogy az üzemi tanácsok a továbbiakban eredményesen dolgozzanak? Ezekről beszélgettünk Vermes Péterrel, a központi üzemi tanács elnökével.

— Mint ismeretes, a múlt év májusában választottuk meg az üzemi tanácsokat. Nálunk kétszintű üzemi tanács jött létre — mondotta.

— Mit jelent ez?

— Azt, hogy egyik szinten a középfokú szerveknél (igazgatóságoknál) választás volt, a másik szinten a központi üzemi tanácsba pedig delegálni lehetett ezer ember után egy főt. A központi üzemi tanács 1993. július 6-án alakult meg 30 taggal. Azóta vagyok elnöke a testületnek.

— Hogyan indultak, milyenek voltak a kezdeti lépések?

— Úgy érzem, jól startoltunk. Sikert a Matávval olyan együttműködési szerződést kötni, amely biztosítja a működési feltételeket. Ilyenek például a napi munkához szükséges tárgyi, technikai feltételek, az út. tisztségviselőinek munkaidő-kedvezménye. Az együttműködési szerződés szabályozza a kapcsolattartás rendjét is az üzemi tanács és a munkáltató között.

— Melyek voltak azok a nagyobb feladat- és témakörök, amelyekkel először szembetalálták magukat?

— Mindjárt belecsöppenünk a Matáv privatizációjába. Ezért meg kellett tanulnunk olyan alapvető fogalmakat, mint a részvény, a koncesszió stb. Olyan dolgokkal kellett megismerkednünk, amelyekkel korábban nem találkoztunk, olyan kifejezéseket kel-

lett elsajátítanunk, amelyek mára mindennapi kulcsfogalmakká váltak. Ráadásul a Matávnál egyszerre ment végbe a részvényértékesítés és a koncesszióztatás.

— Mi a különbség? (Tanuljunk együtt!)

— A részvényértékesítés az ÁV Rt. (Állami Vagyongazdálkodási Rt.) hatáskörébe tartozik, a koncesszióztatás pedig a miniszter hatáskörébe. Ebből adódott, hogy kétfelé kellett figyelni. Miután ezek a változások minden munkavállalót érintettek és érintenek, ezt a munkát a szakszervezettel együttműködve közösen végeztük.

— Beszéljünk erről egy kicsit részletesebben.

— A teljesség igénye nélkül a legfontosabbak voltak: a folyamatos munkaviszony biztosítása az új tulajdonosoknál, a kollektív szerződés és a szociális intézményrendszer átvétele, a dolgozói tulajdonszerzés feltételeinek biztosítása.

— Milyen a kapcsolat a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériummal, valamint az Állami Vagyongazdálkodási Rt.-vel?

— A minisztériummal a kapcsolatunk korrekt. Az általunk felvetett kérdéseket, javaslatokat befoglalták a szerződésekbe. Az ÁV Rt.-vel kapcsolatban azonban már nem beszélhetünk egyértelműen pozitív tapasztalatokról. Ebbe bizonyára közrejátszottak az ott zajló személyi változások is. Végül is 1993. december 22-én aláírt szerződések tartalmazzák a dolgozók jogos igényeit, és reményeik szerint január-február a dolgozói tulajdonszerzés konkrét lehetőségeit és feltételeit is kidolgozzák.

— Felkészültek-e a dolgozói tulajdonlásra? Arra gondolok, hogy rendelkeznek-e szakértelemmel, tájékozódtak-e a felől,

hogyan milyen a dolgozók körében az érdeklődés a részvények iránt?

— A központi üzemi tanács tagjaiban megvan a kellő akarat és lendület, de a szakmai kérdésekhez, külső szakértőket is igénybe veszünk, foglalkoztatunk. Tárgyalási pozícióink kialakításához előzetes felmérést végeztünk dolgozóink körében arról, hányan kívánnak Matáv-részvényt vásárolni. A visszaigazolás szerint több mint 10 ezer munkavállaló akar élni ezzel a lehetőséggel. És ez jó dolog, mert azt mutatja, hogy a dolgozók biznak a Matáv eredményességében, biznak a jövőben.

— E kedvező információk után — az ünnepontás szándéka nélkül — jegyzem meg, hogy úgy tudom, az újságokból értesültek a vezérigazgató leváltásáról.

— Valóban, a sikeres privatizáció nyilvános bejelentése után néhány nappal felfüggesztették állásából a Matáv vezérigazgatóját, ami — az eredmények ismeretében — megdöbbentette a dolgozókat.

— Miben összegezhetnénk a fél éves működés tapasztalatait?

— Úgy érzem, az üzemi tanáccsal szembeni követelményeket nagyjából teljesíteni tudtuk. Ha megtaláljuk a helyünket és kialakítjuk munkamódszereinket, akkor a hangsúlyt arra szeretnénk tenni, hogy javítsuk kapcsolattartásunkat a dolgozókkal. Folyamatos feladatunknak tekintjük az üzemi tanács tagjainak továbbképzését is. A további sikeres munkához biztosítékot jelent az Emberi Erőforrás Fejlesztési Ágazat mindenre kiterjedő támogatása, amelyet a megállapodás tartalmaz.

Kárpáti Sándor

A munkavállalói érdekvédelem sarkalatos pontjai

Az MSZOSZ Szövetségi Tanácsának állásfoglalása

A jelenlegi gazdaságpolitikai és társadalmi helyzet önmagában is indokolja, az ez évi várható nagymértékű áremelések pedig különösen szükségessé teszik a munkavállalói érdekvédelem sarkalatos pontjainak számbavételét. Ebben nyújt segítséget az MSZOSZ Szövetségi Tanácsának állásfoglalása.

A létbiztonságot fenyegető veszélyek között továbbra is a legsúlyosabb a munkanélküliség, ezért az ezzel összefüggő feladatoké az elsőbbség: a munkanélküliség mérséklése, az újrafoglalkoztatás elősegítése, az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök hatékonyságának növelése, a munkanélküliek ellátása, a foglalkoztatási törvény átdolgozása, módosítása.

Nem kevésbé fontos teendő a bérek reálértéke további csökkenésének megállítása. Klvánatos — hangsúlyozza az MSZOSZ állásfoglalása —, hogy az 1994. január 1-jétől érvényes minimálbéreket 11 300 forintban állapítsák meg, a szakmunkások és a felsőfokú végzettségűek bérminimumát pedig a jövő évtől kötelező érvénnyel határozzák meg. A dolgozók keresete átlagosan az infláció mértékének megfelelően növekedjék, de minden dolgozó bérének növekedése érje el legalább a 15 százalékot. A Bér-garancia-alap létrehozása pedig azt a célt szolgálná, hogy lehetővé váljék a fizetési nehézségekkel küzdő vállalatoknál dolgozók jogos bérigényeinek teljesítése.

Folyamatosan hangsúlyozott igény, hogy a társadalombiztosítási rendszer hosszú távon is csak állami garanciával működhet. Ennek megfelelően alakítandó ki mindkét biztosítási ágra nézve a működőképesség, az el-

látások biztosítása rövid és hosszú távú garanciáinak konkrét rendszere, tartalma. Mindez feltételezi a két biztosítási ág szétválasztását, önállóságát, a nyugdíj-biztosítási és egészségbiztosítási törvény kidolgozását.

Szó van azonban rövid távú intézkedések megalapozásáról is. Arról, hogy az új nyugdíjak megállapításának feltételei javuljanak, a már nyugdíjban levők ellátása 1994-ben a nettó nominálbérének megfelelően emelkedjék, a női nyugdíjkorhatár felemelését vizsgálják felül, a korábban megállapított, értékét veszített nyugdíjak korrekciója történjék meg. A táppénznél alapvető követelmény, hogy erősödjék keresetpótló jellege. A gyógyszerek térítési díjának növekedése nem hozhatja elviselhetetlen helyzetbe a különböző társadalmi rétegeket, illetve az egyes betegcsoportokba tartozókat.

Nem engedhető meg, hogy a családpolitika legfontosabb intézményes eszköze, a családi pótlék teljesen elértéktelenedjen. Mivel tavaly nem történt valódi emelés, ezért elkerülhetetlen, hogy 1994-ben a családi pótlék reálértékét megőrizzük. Ennek érdekében az MSZOSZ kezdeményezi, hogy a családi pótlék gyermekenként és havonta átlagosan 700 forinttal emelkedjék.

A nagymértékű áremeléseket ellensúlyozandó, mielőbb szükség van a triparti rendszerű árkontroll kialakítására. Ezzel lehetőség nyílik az áremelések — például energia-, távközlési és üzemanyagárak — fékezésére.

Visszatérő probléma a privatizáció és a szakszervezetek kapcsolata. A gondok eléggé közismertek. Nincs va-

lójában olyan privatizációs koncepció, amely az érdekvédelem szempontjait elfogadhatatlan az is, hogy korlátozzák a dolgozók kedvezményes tulajdonhoz jutását. Ezen kell(ene) változtatni úgy, hogy a szakszervezeteknek nagyobb beleszólásuk legyen ezekbe a lényeges dolgokba, az érdekvédők mindenütt ott legyenek azokban a szervezetekben, ahol a döntések megszületnek.

Fel kell készülni a munkavédelemről szóló törvény hatálybalépésével egy időben jelentkező tennivalókra. Ez a többi között azt is jelenti, hogy elő kell készíteni a munkavédelmi képviselők, illetve a munkavédelmi bizottságok megválasztását. Általában úragondolandók a munkavédelemmel összefüggő szakszervezeti feladatok. Ezekkel kapcsolatos a foglalkozás-egészségügy és az üzemegészségügy kérdéseinek napirenden tartása is.

Napirenden van a kamarai törvény megalkotása is. Az azonban elfogadhatatlan, hogy ez nélkülözze a szakszervezetek véleményét és azt, hogy a törvény a munkavállalóhoz képest jelentős és indokolatlan előnyöket biztosítson a munkaadóknak.

A fenti érdekvédelmi feladatok teljesítése önvédelmet jelent a mélyülő gazdasági és szociális válság ellen. Elmulasztások, a szakszervezetek jelzéseinek, javaslatainak figyelmen kívül hagyása pedig veszélybe sodorhatja a munkahelyeken kialakult szociális békét.

K. S.

Japán még messze van

A PDSZ vendégeként japán postás-szakszervezeti küldöttség járt Magyarországon és mindkét fél szerint gyümölcsöző, konstruktív tárgyalásokat folytatott.

A szentendrei postahivatalban történt látogatásuk után interjút kértem Motoshata Ito úrtól, ezúttal nem szakszervezeti és postai témákról. Úgy vélem, a beszélgetés ennek ellenére érdekes lehet mindnyájunk számára.

*

Motoshata Ito úr a japán postás-szakszervezet elnöke, s a postás-világszervezet alelnöke. Fontos személyiség, higgadt, nyugodt ember. Messziről jött, érdekes lehet, miként lát minket, helyzetünket, önmagunkat s a két ország kapcsolatát.

— Történelmi tény, hogy mi, magyarok, Ázsiából érkezünk immár ezeréves hazánkba. Nem furcsa önnek, hogy mégis egyre-másra Európához való tartozásunkat bizonygatjuk, illetve követeljük?

— Mi, japánok, a ma is Távol-Keleten élő néphagyományainkkal és régi kultúránkkal egyfajta befolyásoló központot létesítettünk. Az egy dolog, hogy földrajzilag és gazdaságilag mit értünk el az évek során. Természetes, és az is történelmi tény, hogy elsősorban és elsődlegesen Japánra a kínai kultúra tette a legnagyobb hatást. Mi úgy gondoljuk, mindabban, amit Japán elért vagy amiben győkezik, Kína hatása meghatározó.

— Ne haragudjon, de amit most ön mondott, elég szokatlan egy japán ember szájából...

— Ez tény, s tagadni ostobaság. Ezt a kultúrát átvéve egy tengerben levő szigetország saját magát megőrizve: Japán. Én úgy vélem, hogy a közép-kelet-európai országokkal való kapcsolatoknak nagy fontossága van, de ezek között a magyarországi — legyen az kulturális vagy gazdasági — múltjánál fogva a legfontosabbak egyike. Nem tu-

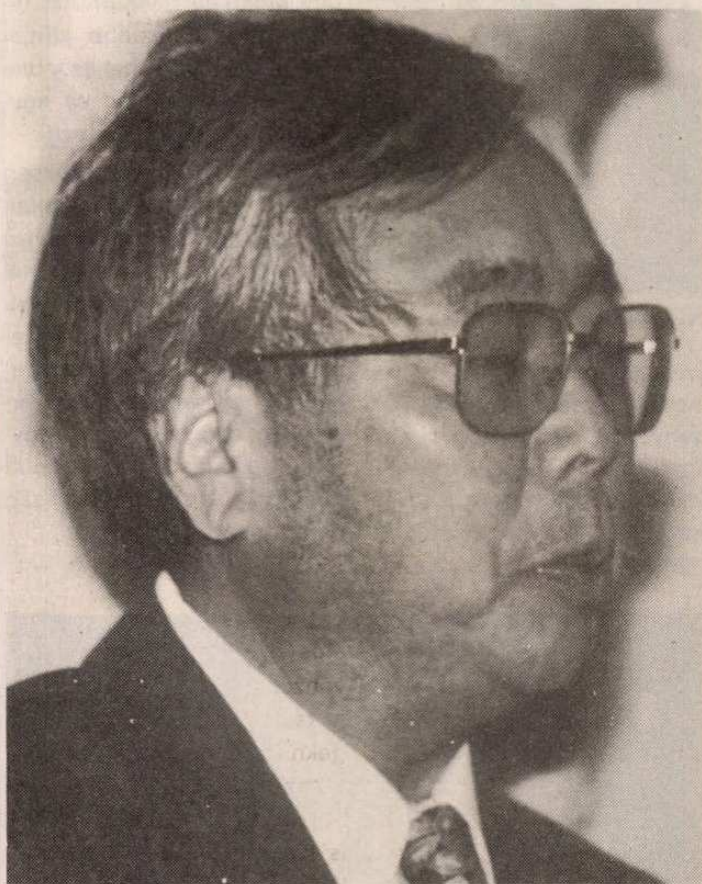
dom, mennyiben azonosíthatnám a legnagyobb fokú tiszteletemet a magyarok iránt, akik valóban Ázsiából jöttek, de e térségben a legmagasabb szintű európai kultúrát alakították ki.

— Amiben gazdasági háttér nélkül, vidáman és dalolva el lehet pusztulni...

— A világ gazdasága jelenleg egy újabb küszöb elé érkezett. Csökkent a munkaerőpiac kínálata, illetve egyes társadalmak — így a japán is — előregednek.

— Sajnos ez ránk is vonatkozik.

— És akkor még nem beszéltünk a környezet romlásáról. De maradjunk a gazdaságnál. A második világháború után a nyugati társadalmak a gazdasági növekedést tűzték ki fő célul. Jelenleg viszont ott tartunk, hogy a gazdaságtól függetlenül olyan problémák merülnek fel, amelyek megoldatlansága veszélyes helyzetet teremthet. Ilyen például a gyerekek születésének csökkenő tendenci-

ája. Ez különben számos ország problémája. Nyilván az önként is. Ettől csak egyes afrikai, ázsiai országok térnek el, ahol óriási a népességnövekedés. E tendencia megváltoztatására Japánban már

történtek intézkedések. Nem tudom, önök mit tesznek ezért?

— Csak magamról tudok beszélni. Egyelőre három unokám van. S remélem, gyerekeim nem állnak meg fél-

úton... De őket, az unokákat eltartani nem kis feladat. Egyet viszont nehéz megértenem. Miért a fejlett társadalmakban csökken a gyermekek száma?

— Én azt hiszem, ebbe nagyon alaposan belejátszik az elkényelmesedés és az egoizmus is.

— Mit lehet tenni ez ellen? — Recept nincs. S valóban egy gyermek felnevelésének nagyon sok összetevője van. Nagyon erős társadalmi háttér szükséges, s egyfajta társadalmi elismerés is. Azt gondolom, önként hamarosan ez is megoldódik. Őszintén szólva én csodálójá vagyok az önkéntes tevékenységnek, s az a véleményem, ha a magyarokat hagyják dolgozni, ezt minden téren megteszik.

— Ito úr! Kérem, térjünk vissza az indító kérdésemre.

— Igen, hogy miért Nyugat és miért nem Kelet? Azt hiszem, Távol-Kelet felé túlságosan sok az odaigyekező gátló tényező. Földrajzilag is.

— Na de ezt el lehet kerülni...

— Így van, de ez nem egyszerű odaérkezés...

(Veégh)
(Megjelent a KURIR január 9-i számában.)

Országjárás

Úgy tudom, hazánk egyetlen városának, illetve településének címerében szerepel valamiféle postára való utalás. Ez a város Dorog. S ez azért van, mert egykoron itt állt egy hivatal, mely előtt lovakat váltottak az akkori — nyilván Bécs felé igyekvő — postajáratok kocsisai. Emléket napjainkban egy szerény kis tábla őrzi, melyet az elmúlt évben a postai világnapon avattak fel az arra illetékesek.

Változtak az idők, lerövidültek a távolságok, s a Dorogon átszárguldozó gépkocsik löereje messze meghaladja az akkori négy- vagy hatlovas postakocsik teljesítőképességét. Így aztán, a csoda tudja, ki figyel arra, hogy valamikor itt bájos hölgyek és urak hogyan és

Pénzes Béláné

és semmiképp sem véletlen, esetleges döntés alapján.

*

Majdnem-felnőttkorom talán legizgalmasabb élménysorozata fűződik Lábatlanhoz. Mindez az ötvenes évek köze-

Kegyetlen munka volt, mely abból állt, hogy az akkor épülő cementgyár földmunkáinak alapjait hordtuk látástól vakulásig. Hatszor három ló, három kordé, s egy iszonyatosan szerelmes fiatalember. Ez utóbbi én voltam, aki másodnaponként írta élménybeszámolóit az akkor alig 15 éves szerelmének — 35 éve feleségem — s adta postára, ami biztosan nem ott volt, mint most. Egykori szálláshelyünket viszont Nyéki Kálmán mostani — 1964 óta — hivatalvezető segítségével pillanatok alatt megtaláltam. S mielőtt a kedves olvasó azt mondaná: ehhez aztán mi közöm? Azt szeretném mondani, hogy azért, mert ezt a beszámolót én írtam, és nem más, Lábatlannak köszönhető, mert meggyőződésem: az itteni élményeim papírra vetve lettem riporter. Bocsás-sa meg nekem a mindenható... Persze az olvasó is...

Nyéki Kálmánnal folytatott beszélgetésem talán elsődleges és legfontosabb tanulsága az a biztosan nem világot rengető felismerés, hogy az emberek egyre inkább (vagy újra) közösségre vágnak. Ha ezt pedig egy szakszervezeti tisztviselő nem veszi figyelembe, jobb, ha hátat fordít és ürgét önt a nagy magyar határban.

Nyéki Kálmán 1959 óta postás, 1960 óta bizalmi — öt év múlva tagja lett az akkori közgazdasági bizottságnak — 1967-től körzeti szakszervezeti titkár, s mondhatni azt is; mániákus szervezője jövedvű találkozóknak, legyen az közös színházlátogatás, kirándulás az ország különböző tájaira, nőnap, bál, vagy az immár hagyományos nyugdíjas-találkozó. S hogy milyen a mostani lábatlani hivatal? Azt hiszem, annál találhatóbb kifejezést, hogy picike, nehéz lenne találni, és vélhetően ez egy-hamar nem is fog változni.

Való igaz, talán szűkség sincs nagyobbra, bár a jelenlegi szűkös állapoton ésszerű átrendezéssel, átalakítással könnyíteni lehetne az ott dolgozók helyzetét. Természetesen az ügyfeleket is, nem felejtve el egy apróságot, nevezetesen azt, hogy bár nagyszerű a kilátás a hegyre épült postából, a kilátástalanság nem a posta jellemzője.

— V. Á. —

Nyéki Kálmán

mint egy építkezésen maltart hordani, ráadásul lovas versenyző édesapám jóvoltából igen korán — alig 4 évesen — barátságot kötöttem a lovakkal, ezekkel a csodálatos lényekkel.

A lábatlani postán is sok a tennivaló

A dorogi 1-eshez különben 17 kishivatal tartozik, s némi feszültséget okozott, hogy ebből 4 magasabb bérfejlesztést kapott, mint a többiek, de ennek okát most ne részletezzük. Erről talán csak annyit: nyilvánvalóan egy átgondolt

Országjárás

Norvég modell

Szürke, álmos decemberi szombat délután, amolyan havazás előtti nagy, gyanús nyugalom. Egy-két aggodalmaskodó hang, a ferihegyi régi repülőtér indulási várójában: — csak addig rá ne kezdjen, míg a gépünk elindul...

E sorok írója is azon szerencsések közé tartozott, aki az MSZOSZ tanulmányi csoportjával, még a nagy havazás előtt, egyhetes szakszervezeti tapasztalatszerzésre elrepülhetett Norvégiába, a norvég szakszervezeti szövetség „LO” vendégeként. Az ott látottakat, tapasztaltakat szeretném a kedves olvasóval megosztani.

A Skandináv Légitársaság tartózkodóan kedves utaskísérői igazán kellemessé tették az utat Koppenhágaig, majd onnan átszállással Oslóig. A norvég főváros Fornebu repülőterén kellemes meglepetés, Kecskés Tibor, a magyar nagykövetség tanácsosa, és természetesen norvég vendéglátóink, köztük későbbi állandó kísérről, Olav Ofstad, a LO nemzetközi osztályáról várt bennünket. A kora éjszakai órákban megérkeztünk szálláshelyünkre, a Hotel Helsfyrbe, amelyet a legutóbbi időig a Szakszervezeti Szövetség üzemeltetett. Az „út porát” letisztítva, a szálló egyik hangulatos kabinetjében, este tíztől éjjel fél kettőig ismerkedtünk, beszélgettünk vendéglátóinkkal. A beszélgetés egyik apropója, hogy a napokban vették fel az MSZOSZ-t és a LIGÁT a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségébe. Olav Ofstad hosszan fejtegette, hogy az LO miért is támogatja már a kezdetektől fogva az MSZOSZ felvételét a Nemzetközi Szövetségbe. Legálább ilyen időtartamban taglalta — zavarba ejtően pontos információk alapján —, hogy miért nem értettek egyet a LIGA felvételével az SZSZNSZ-be. Nem tudunk vele vitatkozni... Úgy fél kettő körül mind jobban kezdett eluralkodni a bágyadság a csapaton. Csak Szira Józsi bácsi, a tolmácsunk volt fáradhatatlan, mint az úton mindvégig.

A meglepően rövid éjszaka után kicsit szokatlan volt, hogy a „norvég”, svédasztalos reggeli után még kilenc órákor is olyan sötét volt, mintha még éjszaka lenne. Egyébként az időjárásra nem lehetett panaszkodni, mert két napig délelőtt negyed tíztől, délután fél négyig szikrázó napsütés volt, bár utána jött a sötétség megint, másnap délelőttig. Vasárnap lévén, a reggeli után a programban Oslóval való ismerkedés szerepelt. A városi múzeumban, ami alig nagyobb egy villánál, megtekinthettük a második világháború norvég vonatkozásait. Nekik mást jelentett ez a háború, mint nekünk.

A múzeum után a tengerőből, olyan szárazföldi embereknek, mint a magyarok, mindig megejtő látvány, és ráadásul szerencsénk volt, a gyönyörű, tiszta időben teljes szépségében tárult elénk az oslói öböl.

Este a szállodában a vacsoránál jött valaki a hírrel, amire talán már lehetett számítani, akkor és ott mégis egy pillanatra megfogott bennünket az elkerülhetetlen érzete. Az első döbbenet után miről is lehetett beszélni, mint a miniszterelnök halála utáni belpolitikai vetü-

tekről. Szomorú este volt, valahogy mindenki hamar elvonult...

Hétfőn reggel irány a szakszervezeti székház, a város szívébe. Az első előadást Gunnes Stein, a társadalmi osztály munkatársa tartotta a norvég gazdaságról, valamint az LO és a munkáltatói szervezetek kapcsolatrendszeréről és az érdekegyeztetés szabályozásáról.

Néhány adat a norvég gazdaságról.

— Norvégia a világ harmadik olajtermelő országa, napi 2,5 millió hordó mennyiséggel. Most nagy gondot jelent a norvég gazdaságnak az olaj jelenlegi világgiazi ára.

A hagyományos iparágak, textil-, szövőipar, földművelés, halászat leépülése visszafordíthatatlan. Az export-import tevékenység a gazdaság negyven százalékát érinti, és ezen belül az egyharmadát az olajtermelés teszi ki.

A szolgáltatási szférában valószínűleg meg a legdinamikusabb növekedés, az alkalmazottak kétharmada ott dolgozik.

— Kétféle a munkaképes lakosság. A foglalkoztatottak egynegyede részmunkaidőben dolgozik. Jelenleg Norvégiában hatszázalékos a munkanélküliség, ez százhusz-százharmincezer embert érint. A norvégok ezt a hat százalékot krízisnek élik meg, a jellemző egy-két százalékhöz képest, de még így is, európai összehasonlításban a legalacsonyabb a munkanélküliség. A bruttó nemzeti össztermék (GDP) 1993-ban hat-százhuszonötmilliárd norvég

korona volt, 1994-re hétszázötvenmilliárd norvég koronát prognosztizálnak, ha ez megvalósul, az háromszázalékos GDP-növekedést jelent.

— Jellemző a norvég gazdaságra, hogy a GDP a hajózás és az olajbányászat nélkül az előbieknek csak a fele.

— Az infláció mértékét 1993-ban két egész négytized százalékra tervezték, és valójában két egész háromtized százalék lett. Az 1994-es gazdasági évre egy egész öttized százalékos inflációt prognosztizálnak.

— A norvég gazdaság 1993 évi bruttó nyeresége a tervezett huszonötmilliárd norvég koronával szemben harmincötmilliárdra fog teljesülni. A költségvetési deficit ötvenötmilliárd norvég korona körül alakult.

A deficitet a nyolcvanas évek olajbevételei tartalékaiból próbálják finanszírozni, bár ez a tartalék fogyatkozik, de még külföldi kölcsön felvételére nem volt szükség.

— Az árakat a piac szabályozza, ugyanakkor az állam bizonyos ágazatokba beavatkozik. A kialakítandó mezőgazdasági árakat a termelők és az állam közös egyeztetés után alakítják ki. Megállapodás születik a termelők és az ágazati minisztérium között, hogy mennyi legyen a termelés mennyisége és ennek milyen legyen az ára. Abban az esetben, ha a termelők nem teljesítik a szerződésben vállaltakat, úgy az állami támogatás megszűnik.

Meszlényi (Folytatjuk)

Durkó Gábor rajza

Országjárás

Országjárás

Nem számoltam még ki, hogy „Országjárás” című sorozatunkban hány községben, városban fordultunk meg, hány kis és nagy postát, távközlési központot vagy éppen hány adót kerestünk fel. Azt sem, hogy megjelenésünk hányszor váltott ki riadalmat, s azt sem, hol találtunk elutasításra. Bár ez utóbbit nem nehéz megszámolni, ha jól emlékszem három ilyen eset fordult elő. De miután ugyebár; „csak a szépre emlékezünk” ezekről most ne beszéljünk. Szép emlék pedig akadt bőven. Előfordult, hogy a véletlen kedves, alkalmanként mulatságos helyzetet szült. Jártunk olyan kis postán, ahol reggel 8-kor épp az újonnan „felavatott” ifjú hivatalvezetőt ünnepelték, akinek elődje — minő véletlen — 25 évig az édesanyja volt, s találtunk alaposan kibőgött szemű postáskisasszonyokat is — búcsúztatót tartottak nyugdíjba vonuló idős kollégájuknak, akit nyilván igen szerettek.

Találkoztunk olyan hivatalvezetővel is, aki ismerősnek tűnt, csak fiatalabb kiadásban, mint akit az ország másik végéből ismertünk. Mint egy későbbi találkozáskor kiderült, csöppet sem véletlenül, mert anyja és leánya a két „hasonmás”. Volt olyan is, hogy egy nagyon kedves kolléga alapos fejmosásban részesített egy budapesti értekezleten, mondván van-e bőr a képünkön, hogy őt még eddig nem kerestük meg. Már jártunk nála is és azóta is köszönő viszonyban vagyunk. S ha belegondolunk ez sem semmi...

Pár szót a köszönetről. Valószínűleg a jóisten ajándéka, hogy remek arcmemóriával áldott meg, és én ha egyszer valakivel találkoztam, azt 15-20 év múlva is megismerem, legfeljebb alkalmanként elsőre nem ugrik be, hogy honnan.

Azt viszont igen nem szeretem, sőt dűhít, ha más erre képtelen. Tudom, hogy hiba — nem mindenki ilyen — és személyes sértésnek veszem, ha úgy néznek rám, mint sohasem látott fiókára. Volt alkalmam, hogy az ügyben igen mérgesen kifakadtam szervezetünk egyik országos tisztségviselőjének, aki nagyon kedvesen elmagyarázta, miért nincs igazam. Egyszerűen: a nem felismerő emberek ezt még véletlenül sem nevetlenségéből vagy feledékenységéből teszik, hanem azért mert nem tudják elképzelni, hogy létezik olyan ember, aki egy teljesen más közegben, mint ahol az ismeretség kötődött, emlékszik rájuk. Elfogadtam, s azóta kevesebbet mérgeledöm...

S végezetül az utóbbi napok nagyon kedves élménye, mely arról szól, hogy többek között miért volt érdemes elindítani ezt a rovatot, vállalva az alkalmankénti gyűrődést, kánikulai meleget vagy éppen egy jókora hóvihart. Igazában nem nagy ügy, csak arról van szó, hogy egy kolléga húsz-egynéhány éve nem látott egykori jó barátja sorsáról értesült lapunk egy riportja kapcsán. Fogalma sem volt hova került, mit csinál. Most már tudja, felvették a kapcsolatot, s örülnek egymásnak.

Aki nem hiszi, járjon utána...

*

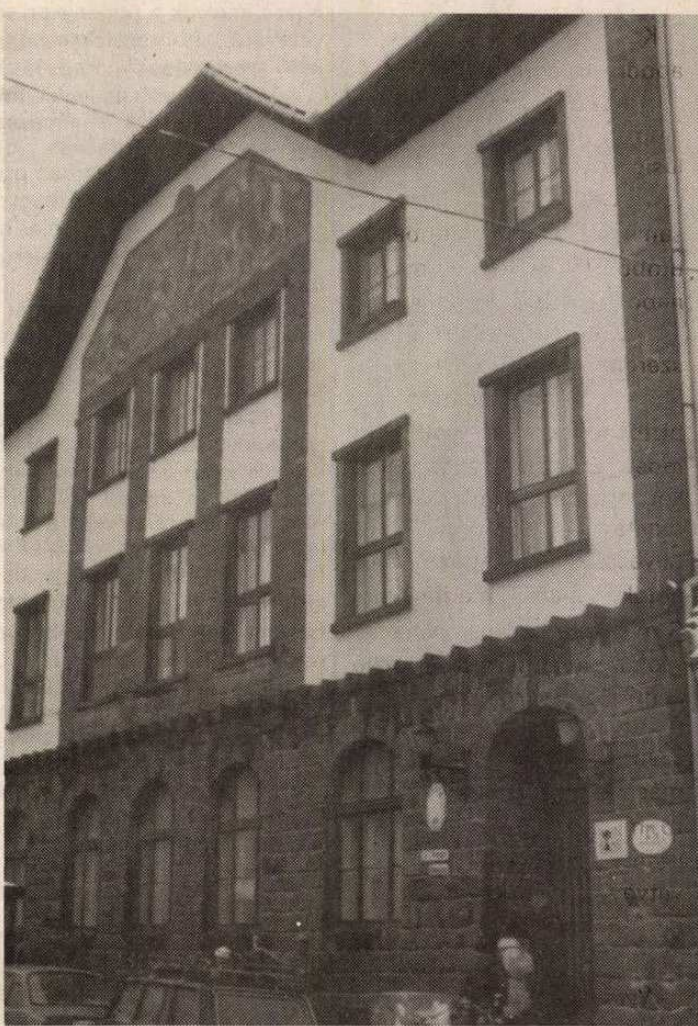
Riportjaink általában úgy készülnek, hogy előzetes megbeszélést folytatunk a meglátogandó hivatalok vezetőivel, alkalmas időpontot keresve. Általában — írom — a mostani kétő viszont kivétel ez alól. Köszönhető egy váratlanul jött havazásnak, mely járhatatlanná tett utakat, elzárt településeket, például pont azt ahova készültünk. Hajnali 5 órakor meghallgattam a meteorológiai jelentést, s kényszerűségből másik tájegységet kerestem, elfogadható útvisszonyokkal. Baja és környéke tűnt a „legvidámabbnak”. Elindultunk. Mondanom sem kell Taksony térségében már szakadt a hó. De megérkeztünk, bár 10-20 kilométerenként alaposan fontolóra vettük ne forduljunk-e vissza. Jó, hogy nem tettük.

Makai László, a bajai nagy hivatal vezetője aligha tartozik a sűrűn meglepődő, ideges vezetők közé. Hivatali szobája az első emeleten található, s akinek vele van gondja az csak bekopog, benyit, aztán egyből szembetalálja magát a főnök úrral. Se előszoba, se titkárnő, se „jaj, majd megnézem ráér-e”. Ilyen is van. Persze milyen legyen egy negyven éve postát szolgáló férfinember? Szerintem, valahogy ilyen. Pedig mikor a hivatalt átvette elég oka volt egy életre, hogy idegcsillapítokon éljen. Olyan gyenge bért kaptak, hogy leírni is szé-

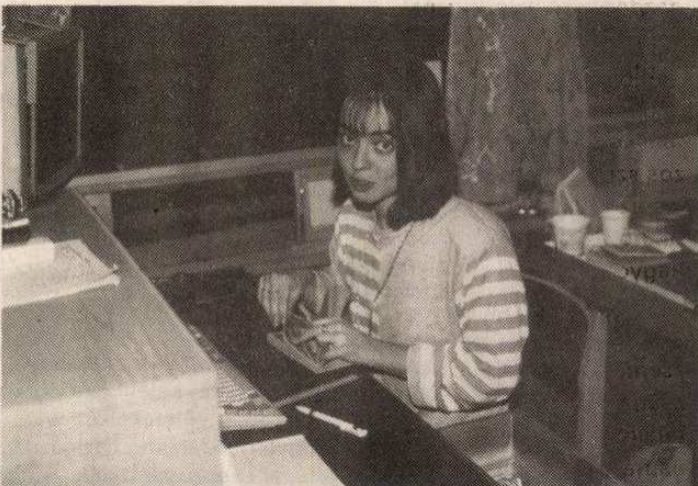
Makai László hivatalvezető

gyen. S akkor egyszerre csak javultak a körülmények, s egy területi igazgató kőkemény és következő munkájának eredményeként — s nyilván az itt dolgozók tevékeny részvételével — jelenleg 23-24 százalékos bérfeljesztést mondhatnak magukénak. Jó évet zárt a posta és ami nagyon fontos, mindenki tudja mire számíthat. Többek közt arra is, hogy a kívülről amúgy nagyon szép épület tatarozása ez év májusában elkezdődik. Arról viszont sajnos egyelőre nincs információ, hogy a 10-12 ezres lakosú Baja-újvárosban mikor létesül hivatal. OTP-től kezdve minden van, csak posta nincs. Pedig szükség volna rá. A hivatal különben a negyedik helyet foglalja el a régió postáinak rangsorában, önálló és rugalmas tevékenységet folytat, kisbankok pénzének szortírozásával és a

A bajai postahivatal épülete

pénzmenyiség biztosításával is foglalkozik és igyekszik kivédeni a 17-re csökkent hirlapkézési járatok okozta bevételcsökkenést. Ugyanis az itteni területet is elérte az újságkiadók által átvett saját terjesztés országos tendenciája, de becsületükre legyen mondva, ezen a területen sokkal zökkenőmentesebben, mint az ország északkeleti megyéiben.

Pénzzel bánni — felelősség

Lehet, hogy „más kárán tanul az okos”, de lehet az is, hogy az itteni kiadók sokkal jobban ismerik a helyi szokásokat, körülményeket, mint távolabbi kollégáik.

Makai László nem szégyenli bevallani, először alaposan megijedtek az új körülmények miatt, de aztán gondolkodtak, osztottak-szoroztak — nem bocsátottak el senkit — s ma már

A kalocsai posta

méterre az európai hírű csipke-múzeumtól az ott tébláboló diágyerekeknek fogalmuk sem volt, hol található a keresett intézmény.

Mit tud Kalocsáról az átlaghonpolgár?

Érsekség, paprika, női börtön... Tudom elég furcsa párosítás, de hát ez van. Az, hogy diákváros is, azt már Magó Imréné hivatalvezetőtől tudom meg, s azt is, hogy a diákok levelezési kedve napjainkban is változatlan. Feltehetően az érseksége is. Magóné asszony különben 1982 óta vezetője a hivatalnak, s tanúja, résztvevője volt a posta és a távközlés Kalocsán sima és zökkenőmen-

tes szétválásának. Ami pedig a házat érinti, már épül az új hivatal, mert bizony a mostani alaposan toldozott-foldozott. Az új hivatal átadásának határideje 1994 november.

Itt aztán nyilvánvalóan könynyedén lehet majd alkalmazkodni az új követelményekhez, fogadni azokat a fiatal munkatársakat, akiknek befogadása egyelőre meglehetősen bizonytalan. Szakközépiskolásokról van szó. Róluk, akik a jövőt jelentik, s nyilván nem azért képezzük őket, hogy a nagy hírű — reméljük még sokáig prosperáló — paprikatermesztés apostolai legyenek.

VEÉGH ADÁM

Telefonszerelők

A M. Kir. Posta kórházai

Nyugdíjas postások nem kis nosztalgiával emlegetik:

„Bezzeg a MÁV-nak ma is megvan a kórháza, a postának nincs, pedig valaha a Kékgolyó utca a mienk volt.”

A kíváncsiság és a „kutatói ösztön” megmozgatta fantáziámat és elkezdtem keresni a múlt írásos dokumentumai között, hol, mikor, mióta és meddig volt a Magyar Postának önálló kórháza. Őszintén bevallom, mikor e kutatásba belekezdtem, nem gondoltam, milyen nehéz feladatot vállaltam magamra. Nem hittem volna, ha nem magam tapasztalom, hogy egy oly korról — az ötvenes évekről —, melyről mindig azt hallottam: túlteng a papír, az adminisztráció, a fontos döntésekről nem maradtak fenn írásos dokumentumok, vagy ha készültek is valaha ilyenek, ezeket a különböző hivatalos postai kiadványok nem közölték. Remélem, egyszer majd a posta kórházainak megszűntetésére, illetve beolvastására vonatkozó írásos anyag is elő fog kerülni, vagy a jövő történései majd megmagyarázzák: miért, hogyan és mikor tűnt el a posta szervezeti egységei közül a postások kórháza?

Eddigi kutatásaim szerint: a Kékgolyó utcai kórházat megelőzte a Magyar Kir. Postának egy másik kórháza: a Magyar Vöröskereszt „Erzsébet” kórháza, amely Budán, a Győri út, Csörsz utca és Alkotás utca által határolt 8,4 kat. hold területen volt és a Posta Betegbiztosító Intézete 1925. március 1-jétől a Magyar Vöröskeresztől ezt bérelte, s mely bérleti szerződést 1945-ben nem hosszabbították meg. E húsz éven át — 1925. március 1-jétől 1945. február 28-ig — működő kórházról a korabeli leírások és fényképek alapján a következőket tudjuk: „A kórház közös kórtermei és különösobai elsősorban a Posta Betegbiztosító Intézet igényjogosult betegeinek ápolására szolgálnak. Ha azonban a biztosítottak alapszabály szerinti igényeinek kielégítése után még férőhely van, az intézet bérleti szerződésben vállalt kötelezettségének megfelelően más betegeket is felvehet ápolásra. A kórház közös kórtermi osztályai a következők: sebészet, nőgyógyászat, gyermekgyógyászat, urológia, belgyógyászat, orr-, torok-, gége- és fülgyógyászat. A kórház egészségügyi szolgálatát a kórházi igazgató-főorvos vezetésével 9 osztályos orvos, 8 alorvos és 7 segédorvos látta el.”

1926 júniusában a Posta a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter engedélyével megnyitja a Posta Betegbiztosító Intézet tulajdonában lévő „Budafoki Postai Tüdőbeteg-megfigyelő és Gyógykezelő Intézet”-et, a Sashegy déli lejtőjénél az Anna uca 1—3. szám alatt.

A gyógyintézetben mindkét nemhez tartozó betegek részére 50 ágy állt rendelkezésre. A gyógyulás biztosítására minden korszerű gyógytényező a betegek rendelkezésére áll. Ezek: röntgen, légmellkezelés, kvarc, hydro- és elektroterápia, valamint napozók és fekvőcsarnokok. A gyógyintézet a betegek gyógyellátásának elősegítésére bőséges étkezést nyújtott.

A postai gyógylétesítmények bérbe, illetve postai tulajdonba kerülésének időrendjében végre eljutottam a Postás Alapítványi Kórházhoz.

1942-ben a Posta Személyzetének Jóléti Alapítványa megvásárolta a Budapest XII. kerület, Kékgolyó utca és Ráth György utca által határolt saroktelken lévő volt Schwartzter-féle szanatóriumot, és ezt a 7,3 kat. hold területen lévő szanatóriumot évi 2000 pengőért 50 évre bérbe adta a Posta Betegbiztosító Intézetnek. Az 1944 októberében elkészült és átalakított — Déli pályaudvar közelében lévő — újjáépített kórház a II. világháború alatt

A Budafoki Postás Tüdőmegfigyelő és Gyógykezelő Intézet

hadszínterré vált, melynek következtében a kórház egy része teljesen megsemmisült. A kórház a harcok alatt is működött, Buda katonai és polgári sebesültjeit részesítették kórházi ellátásban: műtötték és kötötték a sebesülteket. A bombázásoktól és a háborús eseményektől nemcsak az épületek szenvedtek kárt, hanem tönkrementek és eltűntek a műszerek, egészségügyi és egyéb berendezések, gyógyszerek, élelmiszerek. 1945 tavaszától aztán lassan és fokozatosan megindult a kórháznak az újjáépítése, és 1948-ban már a következőket olvashatjuk a Postás Alapítványi Kórház állapotáról és működéséről: „A műszerek, egészségügyi berendezések ma már megjavítva állanak az orvosi kar és a gyógyulást keresők rendelkezésére; gyógyszerekkel, kötszerekkel a kórház viszonylag kielégítően el van látva, a betegszállítást korszerű, új mentőautó bonyolítja le és nem utolsósorban: a beteg- és személyzeti élelmelész komoly panaszra nem ad okot. A kórházban 2, 4, 6, 8 ágyas közös kórtermek vannak. A kórház első sorban postás betegeket ápol, hely esetén azonban magánbeteg is felvehető.”

1950. július 1-jén a Posta Rendeleték Tára 39. számában jelenik meg a rendelet: „A posta szociális hivatalának felállításáról”. A rendelet 1. és 2. §-ában értelmében: „A posta személyzete jóléti alapítványának felállítására folytan mindazoknak a feladatköröknek a folytatásának ellátásáról, amelyek a dolgozók szociális érdekeinek szempontjából munkáltatói feladatok képeznek, egy ilyen célra létesítendő országos hatáskörű központi postai szerv keretében kívánok gondoskodni. Ebből a célból »A posta szociális hivatal« elnevezéssel az ország egész területére kiterjedő működési körrel, közvetlenül a postafőosztály alá rendelt új

központi hivatalt létesíték”. E rendelet 3. §-ának 2. pontja szerint: „intézi a postafőosztály 2/A ügyosztályának feladatkeréből leadandó tüzelőbeszerzési, O. K. Á. és egyéb hitelakció-ügyeket, a jóléti alapítványtól átvendő napközi otthonok, nyugdíjasotthon és nőotthon fenntartásával kapcsolatos ügyeket, továbbá mindazokat a társadalombiztosítási teendőket, amelyek a Posta Betegbiztosító Intézetének megszűnése után munkáltatói feladatot fognak képezni”.

A posta szociális hivatalának felállításával tehát megszűnt a magyar posta addig két, egymástól függetlenül működő, de egymás tevékenységi köréhez szorosan kapcsolódó szociális intézménye: a Posta Személyzetének Jóléti Alapítványa és a Magyar Posta Betegbiztosító Intézet. A kórház és a szanatórium hajdani üzemeltetőinek megszűnése után — eddig — sem a postai kiadványokban, sem a távbeszélő névsorban nem találtam a kórházra és a szanatóriumra utaló adatot. Az előbb ismertetett rendeletben a nyugdíjasotthon és a nőotthon átvétele szerepel, de a kórház és a szanatórium nem.

A hajdani postás kórház és szanatórium története szorosan kapcsolódik a Betegbiztosító Intézet és a Posta Személyzetének Jóléti Alapítványa működéséhez. Ezekkel és a Magyar Kir. Posta, majd Magyar Posta és végül Magyar Posta Vállalat szociális létesítményeinek és intézkedéseinek történetével (szakrendelő, postás otthon, gondozó szolgálat, üdülők, bölcsődék stb.) szeretném a jövőben a kedves olvasókat megismertetni, hogy postás múltunk e bennünket érintő „emberi vonatkozásai”-ról is legyen tudomásunk: honnan jöttünk és merre tartunk.

Rákóczi Margit

Durkó Gábor rajza

Itt a farsang, áll a bál

A farsang igazi hazája Olaszország, ahol a római kori szaturnáliák emlékét őrzik. Európában számos népszokás fűződik hozzá, melyek a pogánykori tavaszváró és termékenységet kérő szertartások maradványai.

A legismertebb és legkiemelkedőbb szokásnak a jelmezes-álarcos alakoskodásnak hazánkban a királyi udvarban már a XV. századtól voltak hagyományai. Az álarcviselésen és állatalakoskodáson túl sor került férfi—női ruhacserére is. A XVI—XVIII. században már a falu, város és a királyi udvar egyaránt álarcot öltött farsangkor.

A hazai falvak farsangi hagyományai közül a mohácsi busójárás talán az egyetlen, amit gondolkodás nélkül mindenki meg tud nevezni. (Pedig a rituálisan megkötött mozgású és viselkedésű, fából faragott álarcos busók megjelenése a Mohácson lakó délszlávok hagyománya.)

A magyar falvakban a színjátékoknak, alakoskodásoknak számtalan változata előfordult. A különböző állatalakoskodásoktól (medve, ló, kecske) kezdve a betyárjátékokon és a tréfás halottjátékokon át a lakodalmakig. A felvonulásoknak, a

házi háza járásnak közös vonása az adománygyűjtés volt. A farsangot — ha abban az évben nem volt lakodalmak a faluban — a mókaházassággal összekötött rönkház és a téltemetés (az ember formájú bábu tréfás bírósági ítélete, majd temetése, égetése vagy vízbe dobása) zárta.

Az elmúlt években a fővárosban ismét érződik a farsangi hangulat. Egymást érik a mulatságok, felvonulások és bálók. A bálók, melyek eredetileg fejedelmi és királyi ünnepségek részei voltak, és csak a fényűző XIV. Lajos korában nyertek önálló formát, mint udvari bálók. A királyi bálók szokásaihoz igazodtak a későbbi operabálók, nyilvános és magánbálók. Művelődési központunk termei a felújítást követően még inkább sugallják a századelő családi báljainak és a harmincas évek postatiszti báljainak hangulatát.

A múlt felidézésére ismét sor kerül február 18-án 18 órától a Postás Művelődési Központban. A *Péntek esti farsang*-ot a Péntek Esti Randevű keretében rendezzük meg. Az esten fellép az Orchestra Alphabet és sztárvendégként *Gerendás Péter*. A zenekar repertoárja igen válto-

zatos, a 60-as, 70-es évek nosztalgiazenéjétől napjainkig felöleli a legismertebb világlágeret.

Az idén sem marad el az immár hagyományos *gyermekfarsang*. A *keleti varázsfarsang*ra február 26-án, szombaton 10 órától várjuk a szülőket és keleti jelmezekbe bújó gyermekeiket. Lesz jelmezszereny, has-tánc- és fátaltáncverseny, „keleti” táncbál és kigyóbúvó — igazi kigyóval. (Bérlőjegyek elővételben kaphatók!)

A nagybőjtő vigággal, evés-ivással megelőző időszak a farsang és a bális szezon a húsvét előtti 40 napig, hamvazószerdáig tart. A bálók hangulatát idéző *Péntek Esti Randevű* azonban a farsang elteltevel nem érnek véget. A lassan másfél éve havonta megrendezésre kerülő táncesteteket ezennél minden hónap harmadik péntekjén tartjuk, az asztalfoglalásokat pedig az eddigiektől eltérően a 122-8001 telefonszámon fogadjuk.

Várjuk önöket a farsang alatt és a farsang után is a postás, távközlési és műsorszóró munkatársak művelődési központjába, a Benczúr utca 27. szám alá!

Szabó Éva

A Postás Művelődési Központ februári programajánlatai

Minden hónap második szombatján *játszóház* gyermekeknek, legközelebb *február 12-én 10—14 óráig: népi beugratók, csalafintaságok*. Ördög-lakat készítése, tréfás játékok, feladványok vetélkedők és megbeszélések.

Minden hónap harmadik péntekjén: *Péntek esti randevű*, legközelebb *február 18-án, 18—22 óráig Péntek esti farsang*. Közreműködik az *Orchestra Alphabet*, sztárvendég: *Gerendás Péter*. Asztalfoglalás: a 122-8001 telefonszámon.

Február 20-án, vasárnap 17 óráig: „Hacsek és Sajó” címmel *Balázs Péter és Szombathy Gyula* színművészek vidám, zeneszámaira. Közreműködik: Szentirmai Ákos.

Február 26-án, szombaton 10 óráig a keleti varázsfarsangra a szülőket és keleti jelmezekbe öltözött gyermekeiket várjuk. A gyermekfarsang házigazdája: *Budai László*, varázslók: *Feodor*

Attila, Mikita Zsolt és Csocsó. A játékon, varázslaton kívül lesz még jelmezszereny, has-tánc- és fátaltáncverseny, „keleti” táncbál és kigyóbúvó — igazi kigyóval.

Minden csütörtökön 19—22 óráig: *Shadows-klub*. Közreműködik: a *Rock Kamara* (rég. Old Boys-tagok új csapata).

A *Benczúr rock klub* februári programja (péntekenként 20—23 óráig):

4-én: *Progressive rock*. Fellép: a Privát Vonalak.

11-én: *The Doors Emlékezen-*

kar koncert.

18-án: *Progressive rock*. Fellép: a Privát Vonalak.

25-én: *Amerikai rock and roll*.

Fellép: a Tramps.

Újdonság: Disznóvénny klub.

Februártól havonta egy alkalommal várjuk mindazokat, akik kertjükben, üdülőtelükön vagy lakásaikban disznóvénnyeket tartanak és szeretettel foglalkoznak velük. A növények sze-

retete nagyon fontos fejlődésűkhöz, de azért az optimumhoz szakismeret is szükséges. Manapság nagyon bőséges szakirodalom áll rendelkezésünkre, de a könyvek egyfelől nagyon drágák, másfelől nem tudnak válaszólni felmerülő egyéni kérdéseinkre. Klubunk változatos tematikája és az a tény, hogy minden előadást az adott terület legjobb szakértő tartanak majd — többnyire a kertészeti egyetem tanárai — reméljük, garancia arra, hogy jelentős segítséget nyújthassunk a disznóvénnyelkedőknél kedvenceik gondozásában.

Az első foglalkozáson, *február 16-án, szerdán 17.30-tól a cserepes levelűdisznóvénnyekről* lesz szó. Levelükkel és nem virágukkal díszító szobanövények neveléséről és szaporításuk módjáról tart diavetítéses szemléltető előadást *dr. Szánthó Matild*, a kertészeti egyetem tanára.

Tanfolyamok a Benczúrban

Angol és német kezdő, valamint haladó, olasz kezdő nyelvtanfolyamokat rendeznek hétköznap esténként a Postás Művelődési Központban. A foglalkozások 1994. év 7. hetében kezdődnek. Részvételi díj 100 órára: 8000 Ft (5600).

Fotó
Foglalkozások: *alapfokon* hétköznaponként 17—19 óráig, *haladó fokon* keddenként 17—19 óráig.

Beiratkozás: az első foglalkozáson, kezdő tanfolyamra *február 7-én* 16 óráig, a haladó tanfolyamra 8-án 16 óráig.

Részvételi díj: 1800 Ft (1200 Ft) tanfolyamonként.

Szabás-varrás
Okleveles tanfolyam 100 órában szerdán és pénteken 17—20 óráig. Első foglalkozás: *február 16-án*.

Részvételi díj: 8000 Ft (5600 Ft).

Alapfokú tanfolyam 60 órában, hétfőnként 17—20 óráig. Első foglalkozás: *február 14-én*.

Részvételi díj: 4800 Ft (3400 Ft).

Jazz-balett
Foglalkozások: hétfőn és szerdán 10 éves kortól 16—17 óráig, 16 éves kortól 17—18 óráig.

Részvételi díj: 1100 Ft/hó (800 Ft/hó).

Jelentkezés: minden hó első, illetve utolsó hetében történik, a foglalkozásokon.

Társastánc

Foglalkozások: március 5-től szombatoként.

Kezdő: 9.30, 13 és 16.30 óráig.

Tanfolyam: rumba, cha-cha-cha, slow-fox, swing és diszkó.

Haladó: 11.15, 14.45 és 18.15 óráig.

Tanfolyam: bécsi keringő, samba, rock and roll első váltózat.

Részvételi díj: 1500 Ft (1000 Ft).

Beiratkozás: az első foglalkozáson, március 5-én.

Terápiás jóga

Az *alapfokú és haladó csoportok* gyakorlati oktatása péntekenként 15, illetve 16.30-tól.

Részvételi díj: 2500 Ft (1800 Ft).

Beiratkozás: február 11-én, az első foglalkozáson.

A zárójelbe foglalt összegek a postai, távközlési, műsorszóró vállalatok dolgozóira vonatkozó kedvezményes részvételi díjak.

Kérdéseikre *bővebb felvilágosítás* a Postás Művelődési Központ munkatársaitól kérhető a 121-7334 és a 122-7208 telefonszámokon.

Vántsza Zoltán versei

TÉLI VALLOMÁS

Szép ez a tél

Oly szép ez a toll-puha pázsit.

Dobban a szív

És szárnyal a széll a szán is.

Vad heve gyúl

Most a hónap, a tűznek, a jégnek

Vágtat a ló,

Ugye mily rohanó ez az élet.

Úzd a szelet.

Olyan szép ez a tél, ez az álom.

Fák dere hull

És megfagy a szó is a számon

Csak lát tüze ég.

Úgy perzsel a lángja a szélben.

Ködtakaróban a táj

És álmodom róla az éjben.

TÉLUTÓBAN

Hasad a jég

Csobban a tó

Kékül az ég

Olvad a hó

Mulat a szél

Kertek között

Fogoly a tél

Megkötözött

Jázmínillat

Száll a légben

(Andalíthat

Napsütésben)

Fény a tóban

Fodrot ráncol

Porka hóban

Tavaszi táncol

A szlovák Tátrában

Téli túra, szánkózással

A Postás Sportegyesület által szervezett szakszolgálat az elmúlt évek kedvező tapasztalatai alapján ismét szervez téli szánkó- és síturát Szlovákiába, a Magas-Tátrába.

Időpont: 1994. február 25-től március 1-jéig.

Utazás: autóbusszal.

Részvételi költség: 1800 Ft + 350 szlovák korona/fő.

A befizetendő összeg tartalmazza az utazás és a szállás költségeit, valamint a félpanziós étkezést (reggeli, vacsora).

Szállás: Poprádon magánházakban, 3-4-5 ágyas, fürdős szobákban (étkező használható).

Étkezés: reggeli és vacsora a szállásoktól 10 percre lévő étteremben.

A kirándulás programja:

1. nap:

Indulás: reggel 7 órakor a Postás SE telepéről (Bp. XIV., Róna u. 86—100).

Útvonal: Budapest—Parassapuszta—Zólyom—Besztercebánya—Liptószentmiklós—Poprád. Útközben rövid pihenőket tartunk Zólyom és Besztercebánya megtekintése céljából. Megérkezés Poprádra 17—18 óra között.

2. nap:

9.15 kirándulás Stry-Smokevecra (egész nap szabadprogram, sielés, szánkózás, vásárlás).

16 órakor indulás vissza Poprádra.

17—18.30 uszoda, illetve szabadprogram, utána vacsora.

3. nap:

9.15 kirándulás a Csorba-tóhoz (egész nap szabadprogram, lanovkázás, a sisánc megtekintése, sielés).

16 órakor indulás vissza Poprádra.

17—18.30 uszoda, illetve szabadprogram, utána vacsora.

4. nap:

9.15 kirándulás Tátra-Lomnica (egész nap szabadprogram, a Tátra-múzeum megtekintése, lanovkázás).

16 órakor indulás vissza Poprádra.

17—18.30 uszoda, illetve szabadprogram, utána vacsora.

5. nap:

9.15 indulás haza, útközben barlanglátogatás (Kotlina jégbarlang) és igény szerint Besztercebányán vásárlás.

20—21 óra között érkezés Budapestre a Postás SE Róna utcai telepére.

Információk:

Szánkó- és sífelszerelés bérelhető a fenti kirándulóhelyeken. Bérleti díj: kb. 30, illetve 150 korona/fő/nap.

— Lanovkadíj: kb. 80 korona (oda-vissza útra).

— Sikló (szánkópályához) kb. 10 korona/1 felmenet.

Uszoda kb. 20 korona/fő/alkalom.

— Barlang- és múzeum-bérlőjegy 20-20 korona/fő.

Jelentkezés és felvilágosítás: Postás SE, Bp., Róna u. 86—100. Telefon: 252-2555 (15 órától) Bodri Zoltán és Pfeffer Ottó edzőknél. A résztvevőket jelentkezési sorrendben fogadják el.

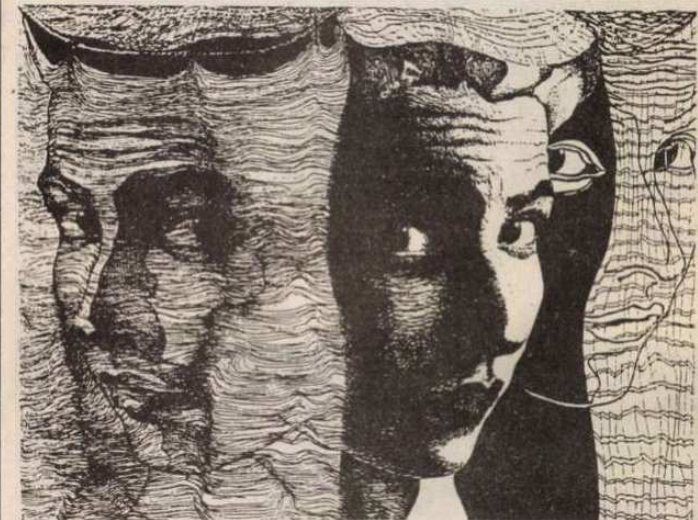
A fizetés módja: 1800 Ft-ot a jelentkezés alkalmával; 1350 szlovák koronát az indulás napján az autóbusszon kérjük befizetni. A szlovák koronát egyéniileg kell kiváltani.

Fontos: mindenki hozza magával az érvényes útlevélét!

Telihold

Hunyadi Erzsébet rajza

Sebők Margit: Rejtőzködő

Fellobognak emlékeztemben a januári szalmatüzek. Amikor reggelente iskolába mentem, a Csillag téren legalább négy-öt szalmatüzet lobogott, pörzsölték a hajnalban levágott disznókat, s én szent irigykedéssel néztem a boldog gyerekeket, akik ilyenkor nem mentek iskolába, hiszen segíteni kellett. Sajnos mi már januárban kimaradtunk a jóból, hiszen december első hetében vágtak szüleim mindig disznót, decemberben, mert kellett a sok finomság karácsony előtt. Hanem a keresztanyámék megvárták a fagyos januárt.

Amikor nyolc-tíz éves voltam, magam is tüzeltem ám, volt a nagy tűz mellett egy kicsi, s eljátszottam, hogy én vagyok a pörzsölőmester. Ez volt a legjobb mulatság, hiszen a tűznél szebb varázs nem létezett akkor. A szalmatüzet meglobogtam, a pernye bekormozta arcomat, becsillagozta a sötét eget, s ettől volt nekem oly szép a disznóvágás hangulata.

Később, már a negyvenes évek elején, mivel én kiszorítottam a szalmát a pörzsölőgéppel, amit fával raktak teli. Mondták, hogy ezzel a masinával gyorsabban is, jobban is meg lehet pörzsölni a disznót. Sajnos a hangulat elveszett. Hát még amikor magam is surbankó legényke lettem, s elértem a 15. évemet, kellettünk a disznólefogásához. Jóska unokabátyámmal együtt mi is ott voltunk a férfiak között, csak éppen pálinkát nem kaptunk még szíverősítő gyanánt, de hát lefogni a disznót a mi nyers

erőnkre is szükség volt. A családjunkban mindig Kondász István bátyám volt a böllér, előjegyzési naptárában csillagokkal jelölte a foglalt napokat, ide bekerülni nehéz volt, öt-hat hétre előre minden napja betelt. De keresztanyáméknak mindig szorított helyet január első vagy második hetében. És az adott napon hajnalban mi is mentünk hármasan: apám, anyám meg én. Mi, férfiak ott voltunk a disznó kicsalogatásánál, s aztán a fagyos udvaron kikaptuk a lábát, földre szorítottuk a jószágot, mert a kétmázás disznóba iszonyatos sok erő szorult.

Aztán a böllér szúrta, anyám meg tartotta a nagy edényt a vérnek, ebből készült a reggeli link meg a véres hurka, s ettől a pillanattól kezdve mindenki tudta a maga dolgát. Amikor a pörzsölés készen volt, a böllér lemosta a disznót, alaposan ám, hiszen meg kellett adni mindennek a módját, s közben az asszonyok vitték a házi pálinkát az udvarra, s kínálták eképpen:

— Igyon, Pista bácsi — töltötték tele poharát —, ettől jön meg a melege!

— Meg a munkától, lelkem — jött a válasz.

Ez amolyan áldomásféle volt a leölt és megpörzsölt disznó fölött. S amikor alaposan megfürdették, körbeállták a háziak, kezdetét vette a dicséret. Előbb keresztanyámát dicsérték, hogy milyen szépen hízta Zsuzsit — mindig lányneveket kapott Etelka keresztanyáméknál a disznó, hiszen csak így lehetett szépen becézni a hizlalás hosz-

szú ideje alatt —, azután megveregették a disznó hatalmas sonkáit, végül a böllér dicsérete sem maradhatott el, hogy milyen nagyszerű volt a szúrás, s talán még nekünk is kijutott a vállveregetésből, hogy milyen erős fickók is vagyunk.

Közben a kiskonyhában elkészült a reggeli: vért és májat sütöttek keresztanyámék, hagyomány szerint sok hagymá-

zott, s az így kikerülő hús vagy az abalóba került, vagy abba a hatalmas lábasba, amibe a paprikásnak és a kolbásznak valót gyűjtöttek.

Én voltam keresztanyám kedvence. Délelőtt 11 óra után csak nekem csinált egy kis tokányt, azzal félrevonultam, s megettem, no nem azért, hogy mások ne lássák, hanem mert a kiskonyhában alig volt mozdul-

Takács Tibor

Januári disznótorban

val persze, ehhez puha kenyeret tettek az asztalra, de a böllér nem evett, csak ivott, mert ő az udvaron bontotta a disznót, s be-bekiáltott a reggelizőknek:

— De gyönyörű a szalonnája! Ezt nézzék meg.

— Aztán szép sonkákat kerékszen — kérte keresztanyám a böllért —, s az ötödik sonka jó nagy legyen ám!

Mivel én ötödik sonkának nevezték a hatalmas tokát, vétek lett volna beledarabolni az abalóba. A nagy üstben ekkor már forrt az abalólé, abba szedte össze a sok finomságot Kondász úr, ami azután kellett a hurkába, a disznósajtba.

Ez a szép a disznóvágásban, a szétbontás. Kondász úr mindig orjára szedte az állatot, mi vittük-hordtuk a keze alól a szebbnél szebb szalonnákat, oldalasokat, sonkákat, amiket később bent, a munkaasztalon szépen lekerekített, megformá-

ni való hely. Anyám az udvaron a beleket tisztította. Máig halom, amint ráparancsolt keresztanyám: aztán hófehérre, Ilonkám! A böllér a zsirszalonnát szép darabokra vágta, hogy élvezet legyen majd a tepertő enni, s úgy délután három felé kiültem a kátlán elé, a fészerbe, s az én tisztelt volt kisütni a zsírt.

Thököly ezereskapitánya télidőn éppen otthon tartózkodott Göncruszán, amikor megérkezett egy katona, aki azt a hírt hozta, hogy Belgrád várából kiszabadult Thököly, s lehet összeszedni a hadakat, mert folytatódik a harc. Hogyan lett ebből regényrészlet? Úgy, hogy kiültem Petneházy Dávidot a fészerbe, a kátlán elé zsírt sütni. Az élmény még nagyon bennem volt az ifjúkorból. Pátozott a tűz, kiszóródott a fény a kátlánajtó elé, s ebbe a varázsos hangulatba érkezett meg

a belgrádi futár. És már csak azt kellett megírni, hogy miről beszélgettek, miközben bort ittak a ritka szavak mellé.

Délután négy és öt között a böllér elmosta szerszámain, összecsomagolta a nagy tápéi szatyrába a vinnivalót s várta a tort. Mert nálunk, a családban, a disznótor volt az év egyik fénypontja. Ilyenkor aztán ki-ki megmutathatta, hogy mennyit bír enni. Az asszonyoknak bőven volt dolguk, s mégis, este hatra minden készen volt. Mindig volt „úri” vendég is az asztalnál, „valaki”, aki kegyeskedett leereszkedni hozzánk, s végigenni ezt a végigehetetlen ételsort.

Nálunk rituáléja volt a toros vacsorának.

Először az orjalevest tálták, hogy mindenki ámuldozzon a színén, de főleg az ízén. Az orjaleves csakis disznótorban az igazi. Kellőképpen fel kell forrosítani vele a lelket és a gyomrot, le kell mosni az egész nap felgyülemlett éhség mardosó kinját. S azután jött a disznópaprikás. Erről is köztudott, hogy csakis a toros paprikás az igazi, hiszen oly sokféle húsból szedte össze a böllér, ami mások lehetetlen és ez a sokféle hús adja meg kiváló ízet. Hájában főtt krumpli is volt az asztalra téve, de abból nem mindenki szedett.

Az egész évi koplalást felejtettük abban a háborús világban, amikor mindent jegyre adtak. Istenem, most is itt van előttem a disznópaprikás színe, illata, az elfelejtethetetlen íze. S amikor már egyesek kifogytak a dicséretből, sűrűn emel-

gették a borospoharakat. Nálunk abban az időben mindig pusztamérgesi került az asztalra, lévén ez a legjobb bor Szegeden és környékén.

Keresztanyám felállt. S úgy kérdezte, áhitattal:

— Behozhatom a töltött káposztát?

Jaj, a töltött káposztánál nincs jobb a világon. Hatalmas szármák dagadoznak benne. Ebből aztán mindenki rogyásig szedett. Inkább a gyomor fájjon, minthogy megmaradjon a töltött káposzta, mármint az, ami a tányérra kiszedetett.

Lehet-e fokozni az asztal örömeit? Hajaj, de mennyire lehet! Ezután következett a rizses, májas és véres hurka, kolbászsal körítve, olyan illat úszott be a szobába (mert ugye, mondanom sem kell, hogy az ünnepi disznótor a nagy ház tisztaságában volt), hogy annak is megjött az étvágya, aki az előbb kijelentette: nem bírom tovább, kipukkadok. És persze volt néhány szelet peccsenye is.

Anyám is produkálta magát: behozta a sült után az előre sült zserbót, a sütemények királynőjét. Szép is volt, ízlett is, meg is ettük. És a hájas tészta már csak olyan ráadás volt. Ráadás az énekeszó mellé, mert apám csakhamar énekelt, Kondász úr disznó vicceket mesélt, csillogott a bor, csillogtak a szépasszonyoknak, ragyogott a világ.

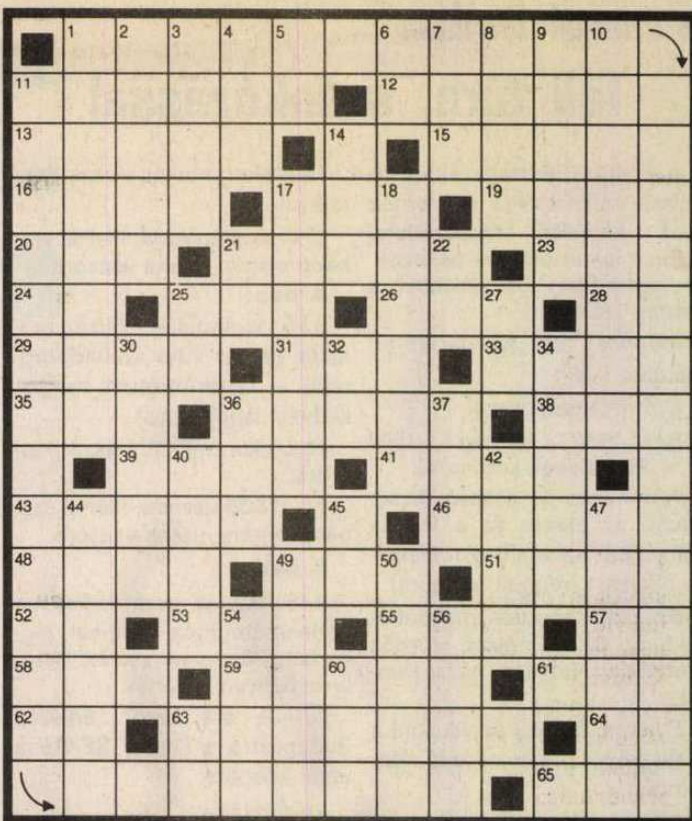
És máig ragyognak emlékezetemben a januári disznótorok!

Takács Tibor

Szilveszter Debrecenben

Huncut legyen, aki azt állítja, hogy a debreceni postásüdülőt trehány módon építették annak idején. Ha ez igaz lenne, 1993. december 31-én vagy másnapra virradóra az itt szilveszterezőket a romok alól kellett volna kihalászni. Mert bár nincs múltbalátó képességem, de abban biztos vagyok, akkora igénybevételre még legszebb álmaikban sem gondoltak a tervezők. Rádásul nyilván arra sem, hogy a tisztelt egybegyűltekkorai elánnal ropják a táncot kora estétől késő (nem korai) hajnalig, megállás nélkül. Persze volt mit „letáncolni”, mert a személyzet akkora tányér ételekkel egyensúlyozott megállás nélkül, hogy az már felért egy emberkínzással. Mármint annak elfogyasztása.

Felvételeink időrendben készültek, s mint az elején írtam: huncut aki rosszra gondol...

Vidám verssel indítjuk az új évet, Illyés Gyula „Farsang”-jából idézünk: „A zene harmadnapja szól már... s a kicsi ház, a tél...” Folytatás a vízsz. 1. és a függ. 11. alatt.

VÍZSZINTES

1. Az idézet első része. 11. Német város, a 18. században szellemi központ volt (V=W). 12. Hada. 13. Halat bevagdós. 15. Kacsa teszi. 16. Gróf — keverten. 17. Az egyik alapíz. 19. Székhelye Szimferopol. 20. Szeleburdi főnl. 21. Lisztet tisztító eszköz. 23. Erdélyi folyó (ford.). 24. Létezik. 25. Folyó spanyolul. 26. Katonai egység. 28. Menő egyneműi. 29. Vizes játék. 31. Argentín, spanyol gépkocsijelzés. 33. Heveny. 35. Újpesti sportegyesület (ford.). 36. Szőke folyó. (ford.) 38. Ismétlés röv. 39. Lerakat. 41. Illatos víz névadója. 43. Ereszényes állat. 46. Ügy, eset. 48. Nőstény disznó. 49. Nyári hónap röv. 51. Cigány. 52. Kétszer ötven! 53. Szor-szer-ször németül. 55. Névelős névelő. 57. ...ovo (eleve). 58. Fehér ital. 59. Dél-amerikai füves síkság. 61. Nem mögé. 62. Latin kötőszó. 63. Híres vízesés. 64. Állat háza. 65. Női becenév.

FÜGGŐLEGES

1. Orosz légitársaság. 2. Vízi építmény parthoz kapcsolódó

része. 3. ... Sharif. 4. A ház eleme. 5. Strázsza. 6. Akitől származunk. 7. Tehén része! 8. Ókori balkáni nép. 9. Fekélyes fertőző betegség. 10. Önzés. 11. Az idézet második része. 14. Király franciául. 17. Számtani fogalom. 18. Sztrájk németül. 21. Téli sport. 22. Egyforma magánhangzók. 25. Görög betű. 27. Idegen igen. 30. Finom kása jelzője. 31. Római pénzecske. 34. Ilyen az erős fájdalom. 36. Az egyik szülő. 37. Főzeléknövény. 40. Áramforrás. 42. Buddhista szerzetes. 44. Tojáslepény. 45. Orosz repülőgép betűjele. 47. Hatalom. 49. Mohamedán isten. 50. Trágya (nép.). 54. Egy kevésbé. 56. Lop (ford.). 60. Török rang. 63. Asszonynevekhez társul.

— Bánhidi —

Beküldendő: a vízsz. 1. és a függ. 11. alatti.

Beküldési határidő: február 10.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: ... amíg a tél a megfagyott mezőket karcolja éles, kék jégkörmeivel.

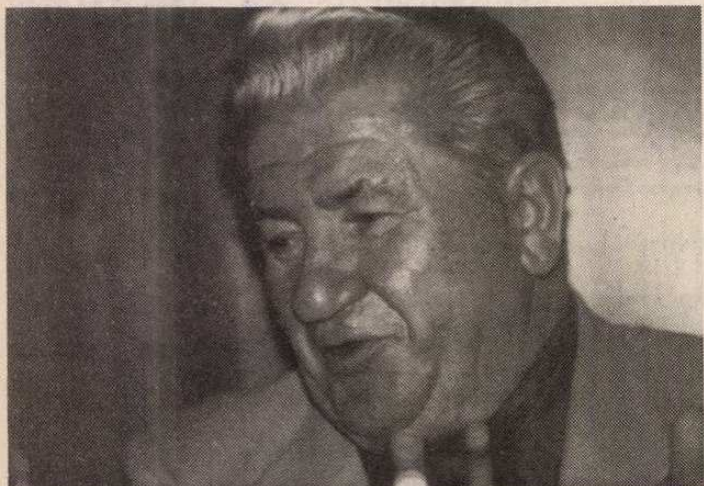
Könyvet nyertek: Fekete Árpád (Szeged); Nyári Éva (Csesznek); Sipkovich Nóra (Veszprém); Tóth Tünde (Vác).

Óévbúcsúztató Budaörsön

Budaörsi telephelyén búcsúztatta az 1993-as évet a Budapesti Vidéki Igazgatóság Fenntartási Üzeme, vendégül látva az ottani, a balassagyarmati, illetve a fehérvári dolgozóit. A jó hangulatú rendezvényen értékelték az elmúlt év tapasztalatait, eredményeit, majd egy rövid irodalmi műsor után, a tatabányai postás barátaik, s a szakszervezet vezetőinek társaságában hajnalig ropták a táncot. Szathmári Géza igazgató szerint: volt mire. S ha ő mondja; vélhetően erről kár vitát nyitni. Legfeljebb arról: az új évben lila-, vagy fehérkáposzta lesz-e a hurka és a sült hús mellé. A többi már jön magától...

Reméljük, illetve tegyünk érte!

V. Á.

Dumálunk egy sort...

Rázzunk már egy kicsit...

A tombola földje romokban

Idesanyám, te jó asszony...

Petró László üzemvezető

Lohonya József az evangéliumból idézett

Tessék, tessék — fogyasszanak!

Két falat között jólesik a beszélgetés

Tatabányai táncbemutató

Váratlanul jött a postás

Szólt a lakáscsengő és amikor kinéztem az ajtó kémlelő kis ablakán, idegen személyt láttam az ajtó előtt. Nem vártam senkit, ezért nem nyitottam ki azonnal az ajtót. Újra hosszabb csengetés, amire óvatosan ajtót nyitottam. Láttam, hogy az egyik férfi nagy csomagot tart az ölében, mellette egy ismerősöm — a megyei nyugdíjasklub tagja — egy kisebb csomaggal. Nekem hozták a csomagokat, mondván, hogy megjött a Mikulás, a Matáv budapesti és szegedi vezetőségének ajándéka.

Meghatódva, de örömmel bontottam fel a csomagokat és arra is gondoltam: a sokéves munka után újra megbecsülés ért. Jóleső érzés, hogy továbbra is a postások nagy családjához való tartozás fejeződött ki a csomaggal.

Tudom, nem minden nyugdíjast keresnek fel mostanában hasonló célzattal, éppen ezért szeretnék nyilvánosan is köszönetet mondani a Bács megyei nyugdíjas társaim nevében a Matáv vezetőségének a gondoskodásért, és azoknak a ma még munkában lévő dolgozóknak, akik a csomagokat szeretettel nyújtották át nekünk.

Köszönjük, hogy nem felejtettek el bennünket.

Németh Imréné,
nyugdíjas

POSTAI ÉS HÍRKÖZLÉSI DOLGOZÓK LAPJA
A Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének lapja
Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406
MNB 218-98330-4116
Felelős szerkesztő: VEÉGH ADÁM
Telefon: 142-8777
Kiadja a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége
Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Levél cím: Budapest, Postafiók 14. 1406
Felelős kiadó: LÁZÁR ANDRÁS mb. elnök
Előfizetési díj egy évre: 36 Ft
94-0061. Szikra Lapnyomda Rt., Budapest
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN elnök-vezérigazgató
ISSN 0866-1766

1 2 4 8 16 * * *